

І.Б. Лавровська,
старший консультант
управління вивчення та
аналізу судової практики
Верховного Суду України

Summary

The article analyzes the significance of the tax social privilege for ascertainment of presence or absence of corpus delicti stipulated by Articles 176, 177 and 229 of the Criminal Code of Ukraine. The author emphasizes the need for proper understanding and use of terms "citizens' personal exemption" and "tax social privilege" according to provisions of the Tax Code of Ukraine on defining the tax social privilege rate for the corresponding calendar year while qualifying crimes and administrative offences in the sphere of intellectual property.

Значення податкової соціальної пільги при розмежуванні кримінальної та адміністративної відповідальності у сфері захисту інтелектуальної власності

Серед питань, які неоднаково вирішуються під час досудового слідства та розгляду справ у суді, є застосування норм закону, які містять посилання на неоподатковуваний мінімум доходів громадян у частині кваліфікації злочинів або правопорушень, для яких сума цього мінімуму встановлюється на рівні податкової соціальної пільги, визначеної підпунктом 169.1.1 п. 169.1 ст. 169 розд. IV Податкового кодексу України (далі — ПК) для відповідного року із врахуванням абз. 8 п. 1 розд. XIX ПК¹.

Роз'яснення, які стосуються правильної кваліфікації незаконних дій щодо застосування податкової соціальної пільги, було надано у постанові Пленуму Верховного Суду України від 28 травня 2004 р. № 9 «Про деякі питання застосування судами України адміністративного та кримінального законодавства у зв'язку з набранням чинності Законом України від 22 травня 2003 р. «Про податок з доходів фізичних осіб», а також у листі Верховного Суду України про податкову соціальну пільгу до апеляційних судів України від 30 грудня 2003 р. № 5-13н387.

У 2008 р. в тексті «Узагальнення практики розгляду судами справ про злочини проти власності» С.М. Міщенко та В.В. Антощук акцентували на особливостях кваліфікації злочинів або правопорушень, в яких містяться посилання на неоподатковуваний мінімум і на тому, що для таких цілей сума неоподаткованого мінімуму встановлюється на рівні податкової соціальної пільги, а її розмір визначено у Законі від 22 травня 2003 р. № 889-IV «Про податок з доходів фізичних осіб» (далі — Закон № 889-IV). Та на перехідний період податкова соціальна пільга визначається для кожного року окремо².

Вивчення практики розгляду справ про злочини та правопорушення, вчинені у сфері інтелектуальної власності, показало, що досудове слідство і суди при вчиненні однакових незаконних дій за однакових обставин при подібних правовідносинах неправильно тлумачать норми

¹ Відповідно до Прикінцевих положень підпункт 169.1.1 п. 169.1 ст. 169 Податкового кодексу України набирає чинності з 1 січня 2015 р. До 31 грудня 2014 р. для цілей застосування цього підпункту податкова соціальна пільга надається в розмірі, що дорівнює 50 % розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року, — для будь-якого платника податку.

² Див.: <http://www.scourt.gov.ua>

закону там, де міститься посилання на неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Метою цієї статті є надання роз'яснення щодо розмежування адміністративної та кримінальної відповідальності при кваліфікації злочинів, передбачених статтями 176, 177, 203¹, 229 Кримінального кодексу України (далі — КК) та адміністративних правопорушень, передбачених статтями 51², 164³, 164¹³ Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі — КУпАП).

Деякі злочини мають матеріальний склад, тобто злочин вважається закінченим із моменту спричинення матеріальної шкоди у значному розмірі. Наприклад, у примітці до статей 176, 177, 203¹, 229 КК зазначено, що матеріальна шкода вважається завданою у значному розмірі, якщо її розмір перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян у 20 і більше разів³.

Зауважимо, що при кваліфікації незаконних дій і проведенні розрахунку спричиненої матеріальної шкоди у примітці до статей 176, 177, 203¹, 229 КК зазначений неоподатковуваний мінімум доходів громадян слід розуміти як податкову соціальну пільгу.

1 січня 2011 р. набрав чинності ПК і втратив чинність Закон № 889-IV, яким було запроваджено податкові соціальні пільги, види і розмір яких визначені у ст. 6 цього Закону.

ПК запроваджено новий механізм розрахунку податкових соціальних пільг, види і розмір яких визначаються ст. 169 цього Кодексу.

Відповідно до п. 5 підрозд. 1 Перехідних положень Кодексу, якщо норми інших законів містять посилання на неоподатковуваний мінімум доходів громадян, то для цілей їх застосування використовується сума в розмірі 17 грн, крім норм адміністративного та кримінального законодавства в частині кваліфікації злочинів або правопорушень, для яких сума неоподаткованого мінімуму встановлюється на рівні податкової соціальної пільги, визначеної підпунктом 169.1.1 п. 169.1 ст. 169 розд. IV ПК для відповідного року.

Відповідно до абз. 8 п. 1 Прикінцевих положень ПК підпункт 169.1.1 п. 169.1 ст. 169 цього Кодексу набирає чинності з 1 січня 2015 р. До 31 грудня 2014 р. для цілей застосування цього

³ У редакції ст. 203¹ КК, на відміну від статей 176, 177, 229 КК, розмір збитків визначається не матеріальною шкодою, а незаконними діями, вчиненими у значному або великому розмірі. Відповідно до Приміток до ст. 203¹ КК під значним розміром розуміється вартість дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання чи сировини для їх виробництва, що у 20 разів і більше перевищує рівень неоподаткованого мінімуму доходів громадян; під великим розміром розуміється вартість дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання чи сировини для їх виробництва, що у 100 разів і більше перевищує рівень неоподаткованого мінімуму доходів громадян.

підпункту податкова соціальна пільга надається в розмірі, що дорівнює 50 % розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року, — для будь-якого платника податку.

Тобто основна відмінність між методами розрахунку, передбаченими Законом № 889-IV і ПК, полягає в тому, що в ПК розмір соціальної пільги визначається на підставі певних відсотків розміру прожиткового мінімуму, а не від відсотків розміру мінімальної заробітної плати, що було передбачено зазначеним вище Законом.

Таким чином, запровадження податкових соціальних пільг не впливало і не впливатиме на розмір покарань чи адміністративних стягнень у виді штрафу, якщо останній визначений у відповідних санкціях у неоподатковуваних мінімумах доходів громадян. Але при визначенні, чи те або інше діяння, вчинене після 1 січня 2011 р., є кримінальним чи адміністративним порядком та при кваліфікації цих правопорушень, якщо відповідним законом настання відповідальності чи кваліфікація зумовлені певною кількістю неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, необхідно виходити не з 17 грн, а з розміру податкової соціальної пільги, визначеної підпунктом 169.1.1 п. 169.1 ст. 169 ПК для відповідного року (із урахуванням положень абз. 8 п. 1 Прикінцевих положень ПК).

Основна відмінність між методами розрахунку, передбаченими Законом № 889-IV і ПК, полягає в тому, що в ПК розмір соціальної пільги визначається на підставі певних відсотків розміру прожиткового мінімуму, а не від відсотків розміру мінімальної заробітної плати, що було передбачено зазначеним вище Законом

На 2012 та 2011 роки розмір податкової соціальної пільги встановлено у розмірі 50 % розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого законом на 1 січня 2012 р. та на 1 січня 2011 р. і який дорівнює 1 тис. 73 грн та 941 грн відповідно. Тобто податкова соціальна пільга дорівнює 536 грн 50 коп. та 470 грн 50 коп. відповідно на 2012 та 2011 роки.

Таким чином, податкова соціальна пільга вираховується за формулою:

$$\begin{aligned} \text{Податкова соціальна пільга 2012 р.} &= \\ &= \frac{1 \text{ прожитковий мінімум} \times 50 \%}{100 \%} = \frac{1073 \text{ грн} \times 50 \%}{100 \%} = \\ &= 536 \text{ грн } 50 \text{ коп.} \end{aligned}$$

Отже, на 2012 р. податкову соціальну пільгу встановлено у розмірі 50 % розміру прожитково-

го мінімуму для працездатної особи, встановленого законом на 1 січня 2012 р. і який становить 536 грн 50 коп.

Оскільки з 1 січня 2004 р. по 31 грудня 2010 р. був чинним Закон № 889-IV, при визначенні, чи було те або інше діяння, вчинене за період із 1 січня 2004 р. по 31 грудня 2010 р., караним у кримінальному чи адміністративному порядку та при кваліфікації цих правопорушень, якщо відповідним законом настання відповідальності чи кваліфікація зумовлені певною кількістю неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, необхідно виходити не із 17 грн, а з розміру податкової соціальної пільги, визначеної підпунктом 6.1.1 п. 6.1 ст. 6 Закону № 889-IV для відповідного року (із урахуванням положень п. 22.4 ст. 22 цього Закону). У 2010 р. розмір податкової соціальної пільги дорівнював 432 грн 50 коп., у 2009 р. — 302 грн 50 коп., у 2008 р. — 275 грн 50 коп., у 2007 р. — 200 грн, у 2006 р. — 175 грн, у 2005 р. — 131 грн.

При визначенні того, чи певне діяння, вчинене з 1 січня 2012 р., кваліфікується за КК чи КУпАП, слід враховувати те, що податкову соціальну пільгу встановлено на 2012 р. у розмірі 536 грн 50 коп.

Розглянемо, як розмежовується кримінальна та адміністративна відповідальність при вчиненні незаконних дій у сфері інтелектуальної власності, кримінальна відповідальність за вчинення яких передбачена статтями 176, 177, 203¹, 229 КК та статтями 512, 164⁹, 164¹³ КУпАП.

У примітках до зазначених вище статей КК вказано, що діяння є караним у разі спричинення матеріальної шкоди, яка у 20 разів і більше перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян (податкову соціальну пільгу).

При визначенні того, чи певне діяння, вчинене з 1 січня 2012 р., кваліфікується за КК чи КУпАП, слід враховувати те, що податкову соціальну пільгу встановлено на 2012 р. у розмірі 536 грн 50 коп.

Таким чином, $20 \times 536 \text{ грн } 50 \text{ коп.} = 10\,730 \text{ грн}$ — це розмір матеріальної шкоди, при перевищенні якого у 2012 р. настає кримінальна відповідальність за статтями 176, 177, 203¹, 229 КК.

$20 \times 470 \text{ грн } 50 \text{ коп.} = 9\,410 \text{ грн}$ — це розмір матеріальної шкоди, при перевищенні якого у 2011 р. наставала кримінальна відповідальність за статтями 176, 177, 203¹, 229 КК.

Визначаючи, чи діяння, вчинене у 2010—2004 рр., кваліфікується за КК чи КУпАП, слід

враховувати те, що податкову соціальну пільгу встановлено на 2010 р. у розмірі 434 грн 50 коп.

Отже, $20 \times 434 \text{ грн } 50 \text{ коп.} = 8\,690 \text{ грн}$ — це розмір матеріальної шкоди, при перевищенні якого у 2010 р. наставала кримінальна відповідальність за статтями 176, 177, 203¹, 229 КК;

$20 \times 302 \text{ грн } 50 \text{ коп.} = 6\,050 \text{ грн}$ — це розмір матеріальної шкоди, при перевищенні якого у 2009 р. наставала кримінальна відповідальність за статтями 176, 177, 203¹, 229 КК;

$20 \times 257 \text{ грн } 50 \text{ коп.} = 5\,150 \text{ грн}$ — це розмір матеріальної шкоди, при перевищенні якого у 2008 р. наставала кримінальна відповідальність за статтями 176, 177, 203¹, 229 КК;

$20 \times 200 \text{ грн} = 4\,000 \text{ грн}$ — це розмір матеріальної шкоди, при перевищенні якого у 2007 р. наставала кримінальна відповідальність за статтями 176, 177, 203¹, 229 КК;

$20 \times 175 \text{ грн} = 3\,500 \text{ грн}$ — це розмір матеріальної шкоди, при перевищенні якого у 2006 р. наставала кримінальна відповідальність за стат-

тями 176, 177, 229 КК (статті 176, 177, 229 у редакції Закону від 22 травня 2003 р. № 850-IV зі змінами, внесеними згідно із Законом від 9 лютого 2006 р. № 3423-IV) та за ст. 203¹ КК (у редакції Закону від 6 липня 2005 р. № 2734-IV, чинна від 2 серпня 2005 р.); з 1 січня по 1 березня 2006 р. розмір матеріальної шкоди становив $200 \times 175 \text{ грн} = 3\,500 \text{ грн}$ для статей 176, 177 та 229 КК;

$200 \times 131 \text{ грн} = 2\,620 \text{ грн}$ — це розмір матеріальної шкоди, при перевищенні якого у 2005 р. наставала кримінальна відповідальність за статтями 176, 177, 229 КК;

При визначенні того, чи діяння, вчинене у 2010—2004 рр., кваліфікується за КК чи КУпАП, слід враховувати те, що податкову соціальну пільгу встановлено на 2010 р. у розмірі 434 грн 50 коп.

$3\,000 \times 131 \text{ грн} = 393\,000 \text{ грн}$ — це розмір матеріальної шкоди, при перевищенні якого у 2005 р. (від 1 січня до 1 серпня) наставала кримінальна відповідальність за ст. 203¹ КК (у редакції Закону від 17 січня 2002 р. № 2953-III, редакція була чинна до 2 серпня 2005 р.). А з 2 серпня по 31 грудня 2005 р. граничний розмір матеріальної шкоди дорівнював: $20 \times 131 \text{ грн} = 2\,620 \text{ грн}$.

Таким чином, для розмежування кримінальної та адміністративної відповідальності необхідно визначити розмір матеріальної шкоди, при перевищенні якого у 2004—2010 рр. наставала кримінальна відповідальність за статтями 176,

177, 203¹, 229 КК, та порівняти із розміром шкоди, завданої незаконними діями у конкретній справі. Розмір матеріальної шкоди як межа кримінальної/адміністративної відповідальності розраховується шляхом множення розміру податкової соціальної пільги (визначений відсоток мінімальної заробітної плати на певний рік) на 20 (200, 300, 3000 залежно від року та редакції статті), оскільки відповідно до примітки до статей 176, 177, 203¹, 229 КК, якщо завдана матеріальна шкода у 20 разів і більше перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян (податкову соціальну пільгу), діяння є караними за зазначеними статтями.

Для розмежування кримінальної та адміністративної відповідальності необхідно визначити розмір матеріальної шкоди, при перевищенні якого у 2004—2010 рр. наставала кримінальна відповідальність за статтями 176, 177, 203¹, 229 КК, та порівняти із розміром шкоди, завданої незаконними діями у конкретній справі

За злочини, вчинені до 1 січня 2004 р., розрахунки необхідно було робити на підставі неоподаткованого мінімуму доходів громадян, розмір якого дорівнював і дорівнює 17 грн.

У таблиці (див. с. 47) узагальнено інформацію щодо мінімального розміру матеріальної шкоди, за якою настає (наставала) кримінальна відповідальність відповідно до статей 176, 177, 203¹, 229 КК за 2001—2012 рр.

Для розмежування протиправних дій, перелічених у статтях 176, 177, 229 КК та ст. 51² КУпАП, та правильної кваліфікації дій особи (чи є вони караними за КК, чи особа має бути притягнута до адміністративної відповідальності за КУпАП), слід виходити з розміру завданої незаконними діями матеріальної шкоди. Якщо така матеріальна шкода менша, ніж 20 розмірів податкових соціальних пільг, то незаконні дії кваліфікуються відповідно до ст. 51² КУпАП; у разі, коли матеріальна шкода більше ніж у 20 разів перевищує розмір податкової соціальної пільги, то при наявності незаконних дій (визначених статтями 176, 177, 229 КК та 51² КУпАП), вчинених щодо:

- об'єкта авторського права і суміжних прав, то незаконні дії слід кваліфікувати за ст. 176 КК;
- винаходу, корисної моделі, промислового зразка, топографії інтегральної мікросхеми, сорту рослин, раціоналізаторської пропозиції — то за ст. 177 КК;

- знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару — за ст. 229 КК.

При порушенні законодавства, що регулює виробництво, експорт, імпорт дисків для лазерних систем зчитування, експорт, імпорт обладнання чи сировини для їх виробництва, причому вартість зазначених дисків, матриць, обладнання чи сировини для їх виробництва менше 20 розмірів податкових соціальних пільг, такі дії слід кваліфікувати за статтями 164¹³, 51² КУпАП (при наявності на дисках об'єктів авторського та/або суміжних прав).

Зазначені вище незаконні дії мають кваліфікуватися тільки за ст. 164¹³ КУпАП у разі відсутності на дисках для лазерних систем зчитування і матрицях об'єктів авторського та/або суміжних прав.

Якщо вартість зазначених дисків та/або матриць, на яких нанесено об'єкти авторського та/або суміжних прав, у 20 і більше разів перевищує розмір податкової соціальної пільги, то такі дії слід кваліфікувати за сукупністю злочинів за статтями 203¹ та 176 КК.

Якщо вартість зазначених дисків та матриць, на яких немає об'єктів авторського та/або суміжних прав, а також вартість обладнання чи сировини для їх виробництва у 20 і більше разів перевищує розмір податкової соціальної пільги, то такі дії слід кваліфікувати тільки за ст. 203¹ КК.

Для визначення того, чи незаконне розповсюдження дисків для лазерних систем зчитування кваліфікується як адміністративне правопорушення чи як злочин, слід звертати увагу на таке.

При порушенні законодавства, що регулює виробництво, експорт, імпорт дисків для лазерних систем зчитування, експорт, імпорт обладнання чи сировини для їх виробництва, причому вартість зазначених дисків, матриць, обладнання чи сировини для їх виробництва менше 20 розмірів податкових соціальних пільг, такі дії слід кваліфікувати за статтями 164¹³, 51² КУпАП (при наявності на дисках об'єктів авторського та/або суміжних прав)

У разі коли вартість дисків для лазерних систем зчитування, які незаконно розповсюджували, менше 20 розмірів податкової соціальної пільги, то такі дії, як незаконне розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних (упаковки яких не марковані контрольними марками, що мають серію чи містять інформацію, які не відповідають носію цього примірника, або номер, який не відповідає даним Єдиного реєстру одержувачів контрольних марок), зафіксованих на дисках для лазерних систем зчитування, мають кваліфікува-

тися за сукупністю відповідно до статей 51² (у разі наявності на дисках об'єктів авторського права та/або суміжних прав) та 164⁹ КУпАП.

Якщо вартість дисків для лазерних систем зчитування у 20 і більше разів перевищує податкову соціальну пільгу, то такі дії, як незаконне розповсюдження зазначених дисків, на яких зафіксовано примірники аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних (упаковки яких не марковані контрольними марками, що мають серію чи містять інформацію, які не відповідають носію цього примірника, або номер, який не відповідає даним Єдиного реєстру одержувачів контрольних марок), мають кваліфікуватися за сукупністю злочинів за статтями 176 та 203¹ КК (тільки у разі незаконного розповсюдження дисків їх виробниками).

Для правильної кваліфікації незаконних дій необхідно враховувати щорічні зміни до законодавства щодо розміру прожиткового рівня (мінімальної заробітної плати) та податкової соціальної пільги і на підставі таких даних, керуючись редакціями відповідних статей, що чинні на момент вчинення правопорушення (досудового слідства, розгляду справи в суді), розраховувати граничний мінімальний розмір матеріальної шкоди, за якою настає кримінальна (адміністративна) відповідальність

При незаконному розповсюдженні дисків для лазерних систем зчитування особами, які відношення до виробництва, експорту, імпорту дисків (експорту, імпорту обладнання чи сировини для їх виробництва) не мають, незаконні дії слід кваліфікувати тільки за ст. 176 КК у разі спричинення матеріальної шкоди у значному розмірі або більше, тобто якщо остання дорівнює або перевищує 20 розмірів податкових соціальних пільг. Незаконне розповсюдження (введення в обіг шляхом продажу чи іншої передачі права власності) примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних, зафіксованих на певному матеріальному носії (кіноплівці, магнітній плівці, магнітному чи вініловому диску), упаковки яких не марковані контрольними марками або марковані контрольними марками, що мають серію чи містять інформацію, які не відповідають носію цього примірника, або номер, який не відповідає даним Єдиного реєстру одержувачів контрольних марок, кваліфікуються за сукупністю відповідно до статей 512 та 164⁹ КУпАП, якщо матеріальна шкода не перевищує 20 розмірів податкових соціальних пільг. За наявності

незаконного розповсюдження зазначених вище об'єктів авторського права, якщо вони зафіксовані не на диску для лазерних систем зчитування, а на кіноплівці, магнітній плівці, магнітному чи вініловому диску, і матеріальна шкода перевищує 20 розмірів податкових соціальних пільг, — протиправні дії мають кваліфікуватися за ст. 176 КК.

Для правильної кваліфікації незаконних дій необхідно враховувати щорічні зміни до законодавства щодо розміру прожиткового рівня (мінімальної заробітної плати) та податкової соціальної пільги і на підставі таких даних, керуючись редакціями відповідних статей, що чинні на момент вчинення правопорушення (досудового слідства, розгляду справи в суді), розраховувати граничний мінімальний розмір матеріальної шкоди, за якою настає кримінальна (адміністративна) відповідальність. Коли досудовим (судовим) слідством встановлено, що спричинена матеріальна шкода (вартість дисків) недостатня для кваліфікації незаконних дій за статтями КК станом на час розслідування кримінальної справи (розгляду справи в суді), відповідно до ст. 5 КК — закону про кримінальну відповідальність,

що скасовує злочинність діяння і має зворотну дію у часі та поширюється на осіб, які вчинили відповідні діяння до набрання таким законом чинності, у тому числі на осіб, які відбувають або відбули покарання, але мають судимість, справу необхідно закрити за відсутністю складу злочину.

І досудове слідство, і судді мають враховувати саме розмір матеріальної шкоди, за якою настає кримінальна відповідальність. Представники досудового слідства (прокурор) перед тим, як надсилати справу до суду, мають перевірити, чи відповідає розмір матеріальної шкоди (вартості дисків) сумі, яка є такою, що достатня для кваліфікації дій за КК. Суддя при підготовці справи до судового засідання має перевірити, чи на вказаний час такі дії є караними, чи становлять склад адміністративного правопорушення

Необхідно враховувати зазначену вище обставину і закривати кримінальні справи згідно зі ст. 48 КК у порядку ст. 7 Кримінально-процесуального кодексу України (далі — КПК) — за обставинами декриміналізації вчинених незаконних дій. За таких обставин, якщо не сплинув двомісячний термін, відповідальність за вчинення незаконних дій настає за КУпАП.

З огляду на зазначене і досудове слідство, і судді мають враховувати саме розмір матеріаль-

ної шкоди, за якою настає кримінальна відповідальність. Представники досудового слідства (прокурор) перед тим, як надсилати справу до суду, мають перевірити, чи відповідає розмір матеріальної шкоди (вартості дисків) сумі, яка є такою, що достатня для кваліфікації дій за КК. Суддя при підготовці справи до судового засідання має перевірити, чи на вказаний час такі дії є караними, чи становлять склад адміністративного правопорушення.

За результатами вивчення матеріалів кримінальних справ, розглянутих судами України у 2003—2011 рр., щодо проблемних питань застосування законодавства, яким передбачено кримінальну відповідальність за злочини, вчинені у сфері інтелектуальної власності, аналізу проблемних питань кваліфікації незаконних дій та призначення покарання, встановлено таке.

Непоодинокі випадки, коли справа порушена, наприклад, у 2006 р. за результатами перевірки роботи торговельної точки у 2005 р., а розглядалася у суді в 2007 р. Розмір соціальної пільги змінюється кожного року, і відповідно змінювалася межа притягнення до кримінальної відповідальності. Також вносилися зміни до редакцій статей 176, 177, 203¹, 229 КК щодо розміру матеріальної шкоди. Проте досудове слідство та суди не завжди враховують зазначену обставину і не закривають кримінальну справу згідно зі ст. 48 КК в порядку ст. 7 КПК — за обставинами декриміналізації вчинених незаконних дій. (За такі дії передбачена адміністративна відповідальність.)

Апеляційний суд м. Севастополя ухвалою від 10 липня 2003 р. скасував вирок Ленінського районного суду м. Севастополя від 15 квітня 2003 р. щодо П., а справу провадженням закрити у зв'язку з таким. Апеляційний суд встановив, що на час розгляду справи в апеляційному порядку було внесено зміни до ст. 176 КК щодо підвищення розміру матеріальної шкоди для притягнення до кримінальної відповідальності, і, таким чином, сума 2 тис. 340 грн, заявлена суб'єктом права фірмою «COMP MUSIC LTD» як матеріальна шкода стала недостатньою для притягнення до кримінальної відповідальності, оскільки з 25 червня 2003 р. великим⁴ розміром матеріальної шкоди вважалося 3 тис. 400 грн.

У Тернопільській області суддя міського суду правильно врахував внесені до редакції ст. 176

КК зміни і правомірно закрити кримінальну справу за таких обставин.

Тернопільський міський суд Тернопільської області постановою від 8 вересня 2003 р. звільнив від кримінальної відповідальності Ф. згідно з ч. 1 ст. 176 КК за таких обставин. Постановляючи рішення, суд взяв до уваги, що до ст. 176 КК 22 травня 2003 р. було внесено зміни і пом'якшено кримінальну відповідальність. Відповідно до внесених змін кримінальна відповідальність на час постановлення рішення наставала у разі заподіяння матеріальної шкоди у розмірі, що у 200 і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, що становило 3 тис. 400 грн. Оскільки кримінальну справу щодо Ф. було порушено за спричинену матеріальну шкоду у розмірі 2 тис. 872 грн 9 коп., що не досягає великого розміру, суд правомірно постановив звільнити Ф. від кримінальної відповідальності, а кримінальну справу щодо нього постановив закрити.

Таким чином, враховуючи викладене, слід зазначити, що запровадження податкових соціальних пільг не впливало і не впливатиме на розмір покарань чи адміністративних стягнень у виді штрафу, якщо останній визначений у відповідних санкціях у неоподатковуваних мінімумах доходів громадян, який необхідно розраховувати саме на підставі неоподаткованого мінімуму доходів громадян.

Якщо незаконні дії зареєстровано в одному році, а справу порушено (закінчено досудове слідство, розпочато провадження справи в суді) у наступному, податкову соціальну пільгу необхідно застосовувати для підрахунку та перевірки наявності значного, великого та особливо великого розміру матеріальної шкоди станом на дату реєстрації правопорушення, порушення кримінальної справи, затвердження обвинувального висновку (проведення досудового слідства) та розгляду справи в суді. Тобто станом на дату реєстрації правопорушення та порушення кримінальної справи необхідно встановити, який розмір матеріальної шкоди вважався значним, великим та особливо великим, застосовуючи податкову соціальну пільгу та зазначену формулу розрахунку розміру шкоди.

Із розрахованим значним, великим та особливо великим розміром як із еталоном необхідно порівняти розмір спричиненої матеріальної шкоди за матеріалами конкретної кримінальної справи (справи про адміністративне правопорушення) та визначити, чи така матеріальна шкода досягає (перевищує) значного, великого та/або особливо великого розміру і кваліфікувати неза-

⁴ Станом на 10 липня 2003 р. були чинними статті 176, 177, 229 КК у редакції Закону від 22 травня 2003 р. № 850-IV, відповідно до яких мінімальна межа притягнення до кримінальної відповідальності визначалася великим розміром матеріальної шкоди, якщо її розмір у 200 і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, а шкода вважалася завданою в особливо великому розмірі — якщо її розмір у 1000 і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

конні дії за відповідною частиною статей 176, 177, 203¹, 229 КК.

Отже, визначаючи, чи діяння, вчинене після 1 січня 2011 р., є караним у кримінальному чи адміністративному порядку та при кваліфікації цих правопорушень, якщо відповідним законом настання відповідальності чи кваліфікація зумовлені певною кількістю неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, необхідно виходити не із 17 грн, а з розміру податкової соціальної пільги, визначеної підпунктом 169.1.1 п.169.1 ст.169 ПК для відповідного року (із урахуванням положень абз. 8 п. 1 Прикінцевих положень ПК).

Суди мають регулярно вивчати практику застосування кримінального та адміністративного законодавства у частині кваліфікації тих злочинів або правопорушень, для яких сума неоподаткованого мінімуму доходів громадян установлюється на рівні податкової соціальної пільги, і вживати заходів до усунення виявлених недоліків.

Доки положення КК не приведені у відповідність із нормами ПК щодо механізму розрахунку значного (великого та особливо великого) розміру матеріальної шкоди та застосування податкової соціальної пільги, слід використовувати зазначений метод розрахунку.

**Мінімальний розмір матеріальної шкоди
як межа притягнення до кримінальної відповідальності за злочини,
вчинені у сфері інтелектуальної власності (статті 176, 177, 203¹, 229 КК)
у 2001—2012 рр.**

Рік	Мінімальна зарплата, грн	Прожитковий мінімум для працездатної особи, грн	Розмір соціальної пільги, %	Сума податкової соціальної пільги, грн	Неоподатковуваний мінімум доходів громадян, грн	Мінімальний розмір матеріальної шкоди, за якою настає кримінальна відповідальність за статтями 176, 177, 229 КК, грн	Мінімальний розмір матеріальної шкоди, за якою настає кримінальна відповідальність за ст. 203 ¹ КК, грн
2012	1073	1073 (Закон від 22.12.2011 № 4282-VI)	50	536,5	17	$536,5 \times 20 = 10\,730$	$536,5 \times 20 = 10\,730$
2011	941	941 (Закон від 23.12.2010 № 2857-V)	50	470,5	17	$470,5 \times 20 = 9410$	$470,5 \times 20 = 9410$
ПК від 02.12.2010 № 2755-VI, чинний з 01.01.2011							
2010	869		50	434,5	17	$434,5 \times 20 = 8690$	$434,5 \times 20 = 8690$
2009	605		50	302,5	17	$302,5 \times 20 = 6050$	$302,5 \times 20 = 6050$
2008	515		50	257,5	17	$257,5 \times 20 = 5150$	$257,5 \times 20 = 5150$
2007	400		50	200,0	17	$200,0 \times 20 = 4000$	$200,0 \times 20 = 4000$
2006	350		50	175,0	17	$175 \times 20 = 3500$ (Закон від 09.02.2006 № 3423-IV, чинний з 02.03.2006) $175 \times 200 = 35\,000$ (чинний до 01.03.2006)	$175 \times 20 = 3500$
2005	262		50	131,0	17	$131 \times 200 = 26\,200$	$131 \times 20 = 2620$ (Закон від 06.07.2005 № 734-IV, чинний з 02.08.2005) $131 \times 3000 = 393\,000$ (чинний до 01.08.2005)
2004	205		30	61,5	17	$61,5 \times 200 = 12\,300$ (Закон від 22.05.2003 № 889-IV, чинний з 01.01.2004)	$61,5 \times 3000 = 184\,500$ (Закон від 22.05.2003 № 889-IV, чинний з 01.01.2004)
2003	185		—	—	17	$17 \times 200 = 3400$ (Закон від 22.05.2003 № 850-IV, чинний з 25.06.2003) За статтями 176, 177: $17 \times 100 = 1700$ (до 04.06.2003) За ст. 229: $17 \times 300 = 5100$ (до 24.06.2003)	$17 \times 3000 = 51\,000$
2002	140		—	—	17	За статтями 176, 177: $17 \times 100 = 1700$ За ст. 229: $17 \times 300 = 5100$	$17 \times 3000 = 51\,000$ (Закон від 17.01.2002 № 2953-III, чинний з 21.04.2002)
2001	118		—	—	17	За статтями 176, 177: $17 \times 100 = 1700$ За ст. 229: $17 \times 300 = 5100$	—